

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum
2016-06-15

Er beteckning
M2016/00267/Ke

Vårt tjänsteställe, handläggare
HKV LEDS PLANEK Lena de Laval,
lena.de-laval@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

**Svar på remiss av Uppdragsredovisning Nya
finansieringsformer för efterbehandling av förorenad
mark**

Bakgrund till remissen

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utreda och ge förslag på nya finansieringsformer för efterbehandling av förorenade områden (EBH) där ansvarig finns men saknar betalningsförmåga.

Sammanfattning av Försvarsmaktens remissbemötande

Aktuell rapport synes vara helt inriktad på enskilt drivna verksamheter som kan medföra föroreningsskador. Det framgår dock inte av remissen ifall den även är riktad mot statliga myndigheter som är verksamhetsutövare enligt miljöbalkens regler. Försvarsmakten har därför utgått från att remissen riktas mot samtliga verksamhetsutövare (inklusive statliga myndigheter) och lämnar således här följande synpunkter och invändningar.

Försvarsmakten har invändningar mot de två föreslagna finansieringsformerna, då myndigheten anser att undantag bör ske för båda alternativen för statliga myndigheter som är verksamhetsutövare enligt miljöbalkens regler.

Naturvårdsverket föreslår i sin rapport två olika sätt att öka finansiering för efterbehandling av förorenade områden:

1. att alla verksamhetsutövare som omfattas av förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska upprätta en så kallad saneringsplan med tidsbestämd planering av efterbehandling av konstaterade

(LDE)

Postadress
Högkvarteret
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se/hkv

föreningar inklusive kostnadsuppskattningar, och

2. att alla anmälnings- och tillståndspliktiga verksamhetsutövare betalar in avgifter till en statligt administrerad fond för bidrag till efterbehandling i de fall det finns en ansvarig, men som saknar betalningsförmåga.

Försvarmaktens synpunkter på de två förslagen

- Försvarmaktens bemötande av förslag 1:

Försvarmakten är verksamhetsutövare enligt miljöbalkens regler vid exempelvis myndighetens skjutfält, flygflottiljer, skjutbanor och hamnar. Förslaget att ändra förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll, ny 6a §, bör innehålla ett undantag för statliga myndigheter, dvs. när staten är verksamhetsutövare enligt miljöbalkens regler (med tillhörande förordningar). Reglering av de statliga myndigheternas ansvar bör i denna del ske i annan ordning. För Försvarmaktens del finns detta ansvar reglerat i instruktionen 5 a §.

”5 a § Försvarmakten ska, utöver vad som följer av miljöbalken och i den utsträckning myndighetens resurser medger det, avhjälpa föreningsskador

1. på fastigheter som avvecklats till följd av riksdagens eller regeringens beslut om reduktion av Försvarmaktens organisation, och

2. i enlighet med Försvarmaktens inventering av förenade områden som orsakats av tidigare militär verksamhet.

Försvarmakten ska vid avhjälpande enligt första stycket 1 prioritera åtgärder på fastigheter som kan antas ha ett inte obetydligt marknadsvärde. Innan beslut om avhjälpande fattas ska samråd ske med Fortifikationsverket.”

Några skäl till ytterligare reglering för de situationer där Försvarmakten är verksamhetsutövare är således inte nödvändigt. Statliga myndigheter bör av dessa skäl undantas från föreslagen reglering.

Av samma skäl bör även undantag ske i förslag till övergångsbestämmelse med anledning av ändring i förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

- Försvarmaktens bemötande av förslag 2:

Aktuell uppdragsredovisning synes vara helt inriktad på enskilt drivna verksamheter som kan medföra föreningsskador. Försvarmaktens remissvar utgår ifrån att statliga myndigheter inte kan hamna på obestånd. Försvarmakten har inte i uppdragsredovisningen kunnat återfinna att statliga myndigheter, såsom verksamhetsutövare, nämns eller föreslås undantas från avgiftsskyldighet till en eventuell fond. Försvarmaktens inställning är att det inte är förenligt med kostnadseffektivt nyttjande av statliga medel att låta statliga myndigheter medfinansiera en fond, vars medel myndigheten, såsom verksamhetsutövare, inte kommer att få ta del av. För statliga verksamhetsutövare torde det därför vara lämpligare att även här överväga andra alternativ. Av dessa skäl borde statliga myndigheter vara undantagna även från detta förslag.

Övriga synpunkter i det fortsatta arbetet

Försvarsmakten efterlyser följande aspekter/belysning i komplettering till det fortsatta arbetet med utredningsuppdraget:

- Aspekten att förorenad mark kan säljas och säljs idag till nedsatt pris när köparen övertar ansvaret.
- En belysning hur byte av verksamhetsutövare skall hanteras utifrån situationer där fortsatt förorenande verksamhet på aktuell plats kan fortsätta, fast med annan (ny) verksamhetsutövare. Detta sker idag utan att sanering av aktuell verksamhet genomförs.
- En tydligare redogörelse för hur mycket tid och pengar som varje verksamhetsutövare måste lägga på att uppfylla förslag 1, detta utifrån bästa teknik-aspekten. Dvs. synliggörandet av att befintliga kostnader (för efterbehandling) hela tiden kommer att innebära konsultkostnader för att redovisa något enligt den standard som är här och nu och enligt den bästa tänkbara teknik som existerar idag. Detta med vetskap att avsatt summa kan, med största sannolikhet, komma att skilja sig i framtiden vid själva saneringstillfället.

Kvarstående frågetecken

Vad gäller kunskapen om föroreningarnas existens och vad efterbehandling av dem kostar är, precis som Naturvårdsverket i uppdragsredovisningen skriver, ytterst osäkert. Till detta kommer flera frågetecken som Försvarsmakten har efter genomgång av remissen.

Försvarsmakten lyfter här några av dessa för det fortsatta arbetet med utredningsuppdraget.

- Hur skall verksamhetsutövare förhålla sig till ändrade gränsvärden och riktvärden etc? Naturvårdsverket skriver att det är svårt att prognostisera framtida föroreningar, då kunskapen om föroreningsproblematiken hela tiden utvecklas samt att bristfällig information innebär att beslut måste fattas under osäkerhet.
- Hur skall verksamhetsutövaren förhålla sig till det faktum att information om föroreningar ofta är begränsad. Detta eftersom det finns flertal situationer där en verksamhetsutövare inte (inledningsvis) känner till att det föreligger en förorening (exempelvis PFAS-haltigt brandsläckningsskum), vilket leder till att föroreningar kan pågå under lång tid och innebära att ämnen sprids på stora ytor.
- Försvarsmakten anser inte att Naturvårdsverket har utrett samtliga merkostnader som kan uppstå vad gäller markundersökningar, provtagningar, analyser och rapporter från konsulter för att verksamhetsutövaren skall ha en grund att beräkna de osäkra framtida kostnaderna för efterbehandling. Till detta kommer de övriga kostnaderna för ytterligare markundersökningar och provtagningar.
- Försvarsmakten efterlyser även en analys avseende behovet av undersöknings-, utrednings- och uppföljningsåtgärder, vilka kommer att innebära kostnader för verksamhetsutövarna.
- En belysning av följande aspekt: många projekt riskerar med förslag 1 att bli mer framtungt, eftersom verksamhetsutövaren synes bli skyldig att lägga såväl tid som pengar på konsultarvoden för att överhuvudtaget få in en rimlig och realistisk summa i sin budget. När verksamhetsutövaren sedan väl är framme vid själva saneringen/efterbehandlingen måste det med största sannolikhet tas ytterligare

kompletterande prover och analyser, vilket gör att den avsatta summan inte kommer att kunna nyttjas fullt ut för sanering, utan ytterligare medel behöver tillskjutas.

— o 0 o —

Detta yttrande har beslutats av ekonomidirektör Helena Holmstedt. I den slutliga handläggningen har miljöjurist Lina Weinmann, överstelöjtnant K-A Andersson, chefscontroller Stefan Holmgren, överste Claes Isoz, brigadgeneral Anders Callert samt som föredragande senior controller Lena de Laval deltagit.

Thunander Holmstedt, Helena

Ekonomidirektör

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Miljö- och energidepartementet(via e-post till m.registrator@regeringskansliet.se, med kopia till anna.sanell@regeringskansliet.se

För kännedom inom Högkvarteret

LEDS PLANEK

PROD INFRA

LEDS STAB Samo

Thunander Holmstedt, Helena